

A kommunizmus története Romániában

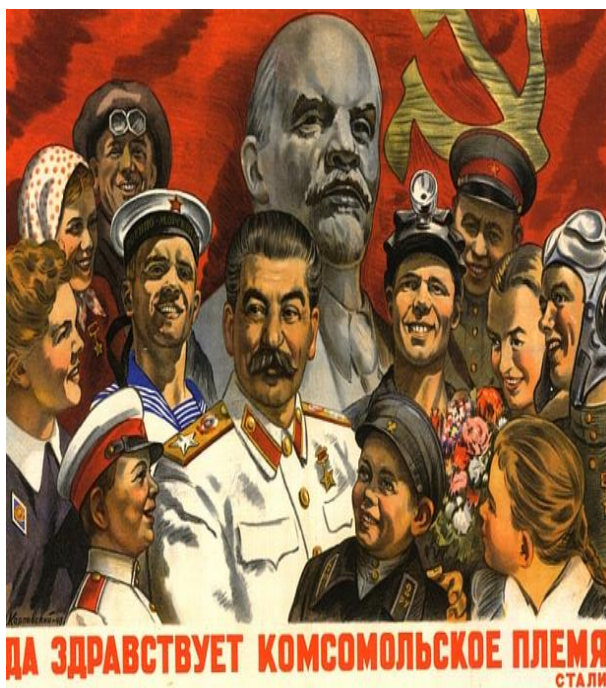
Bevezető:

Mi a kommunizmus?

Karl Marx és Friedrich Engels utópisztikus elmélete szerint a kapitalista társadalmat felváltó gazdasági- társadalmi alakulat. Ez az osztály nélküli társadalom a termelési eszközök közös tulajdonán, a termelők kizsákmányolás mentes, közös munkáján és teljes társadalmi egyenlőségen alapszik. A fejlődésnek 2 szakasza van, az első a szocializmus, ezt követi a kommunizmus¹.

Osztályharc: A marxizmus felfogása szerint a társadalmi osztályok érdekellentéteiből szükségszerűen fakadó küzdelem. Formái a marxisták szerint a gazdasági, politikai és eszmei-ideológiai harc².

Személyi kultusz a Szovjetunióban: A propaganda azt sugallta, hogy szinte felsőbbrendű ember, aki döntéseiben tévedhetetlen és nélkülözhetetlen az ország számára. Azok az emberek, akik kritizálni merték Sztálint kényszermunkatáborba kerülhettek. A vezért költeményekben, sajtóban, rádióban és plakátokon dicsőítették. Városokat, gyárat neveztek el róla és számos helyen Sztálin-szobrot állítottak. A tömegrendezvényeken a felvonulók az arcképét hordozták, illetve nevének elhangzásakor kötelező volt a vastaps. A személyi kultuszt a tömegtájékoztatás, az oktatás és a kultúra is terjesztette, kikényszerítve a népből a vezér iránti hódolatot és a rendszer iránti politikai lojalitást.³

Sztálin, szovjet propagandaplakát⁴

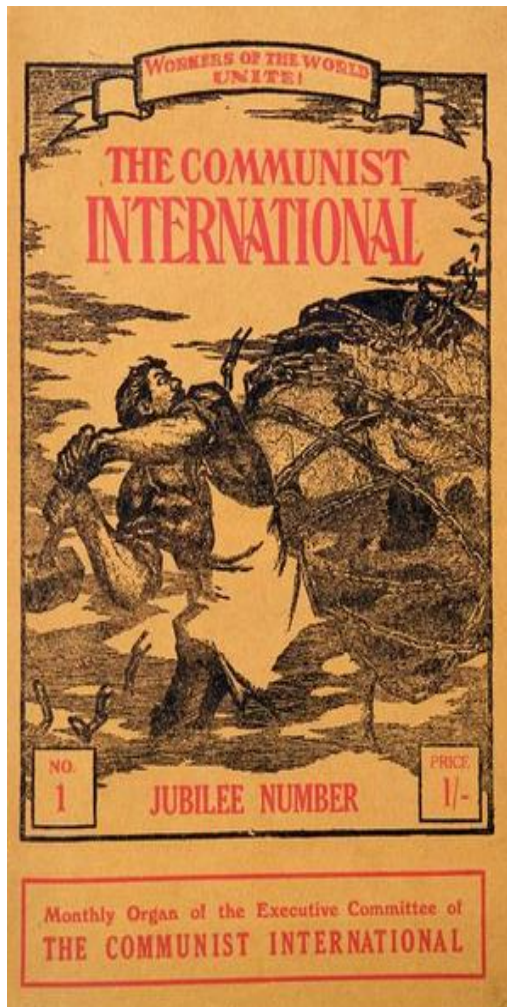
¹ Történelmi fogalomtár, Intermix M.D., 2000, 156-157.o.

² Uo, 220.o.

³ https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_7_nat2020/lecke_04_008

⁴ <https://www.alamy.de/fotos-bilder/stalin-propaganda-poster.html?sortBy=relevant>

A **Komintern** (Kommunista Internacionálé): A kommunista pártok nemzetközi szervezete. 1919-ben alakult Moszkvában. Hirdette a proletárdiktatúra megteremtésének szükségességét⁵.

A Kommunista Internacionálé plakátja⁶

A Szovjetunió címere 1923–1929 között⁷

A címer középpontjában a Föld látható, rajta keresztbe tett, aranszínű sarló és kalapács, ami a munkások és a parasztok szövetségét, hatalmát jelképezi. Fölötte a Földet beragyogó vörös csillag, amely az elérendő célra, a kommunizmusra utal. Ezt közrefogja két oldalról búzakoszorú, rajta kétoldalt tekeredő vörös szalag, amely a nemzetközi munkásmozgalom egységét fejezi ki. A szalagon olvasható felirat: „Világ proletárjai, egyesüljtek!”⁸

⁵ Történelmi fogalomtár, 155.o.

⁶ https://www.art.com/products/p56537709358-sa-i8571760/the-communist-international-magazine-cover-jubilee-number.htm?srsId=AfmBOooGuSklijASBEURxvPFGCnMv8BrgFWRocnWqzlibxMk_btNeu5t

⁷ Istoria comunismului din România, Manual pentru clasa a XII-a, XIII-a, Editura CD PRESS, 2025, 15. o. https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#15

⁸ https://hu.wikipedia.org/wiki/A_Szovjetuni%C3%B3_c%C3%ADmere

A Hidegháború jelképe, a Berliini Fal 1961-1989⁹

Gheorghe Gheorghiu-Dej sztalinista rendszere

A Román Kommunista Párt¹⁰:

- **Alapítva** 1921. május 8.
- **Feloszlatva** 1989. december 22.
- **Székház** Bukarest
- **Pártújság** Scînteia
- Ideológia kommunizmus, marxizmus-leninizmus
- **Pártfőtitkár** Gheorghe Gheorghiu-Dej (első) Nicolae Ceaușescu (utolsó)
- 1948-ban a Román Kommunista Párt és Szociáldemokrata Párt egyesüléséből létrejön a Román Munkáspárt.

A párt címere

⁹ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#15

¹⁰ https://hu.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1n_Kommunista_P%C3%A1rt

Pártok, választások, vezetők:

1946. november 19-én került sor a parlamenti választásokra, amit a kommunisták és szövetségeseik nyertek meg. Az ellenzéki politikai pártokat 1947-ben felszámolták (Nemzeti Parasztpártot, Nemzeti Liberális Pártot). 1947. december 30-án I.Mihály királyt lemondásra kényszerítették, felszámolták a monarchiát és kikiáltották a Román Népköztársaságot¹¹.

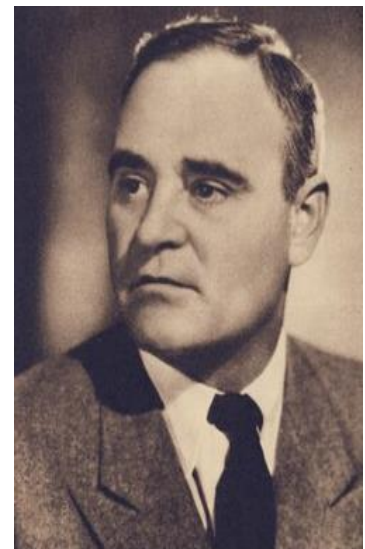

I.Mihály király¹²

dr. Petru Groza miniszterelnök (1884-1958)¹³

Gheorghe Gheorghiu-Dej¹⁴ 1901-1965: 1945-ben a Kommunista Párt (később Román Munkáspárt) főtitkára. Miniszterelnök és az Államtanács elnöke is volt. Az ő vezetésével jutottak hatalomra a román kommunisták 1945–1947 között. Kényszermunkatáborokat (legismertebb Duna-csatorna), börtönöket (Máramarossziget, Pitești) létesített. Az első letartóztatások és ítéletek a Kommunista Párt hatalomra kerülése után történtek, amikor a háborús bűnösöket, az Antonescu-kormány tisztviselőit, ellenzéki politikai pártok vezetőit és a kollektivizálás ellen tiltakozó parasztokat tartóztatták le. 1951-ben kezdődtek a deportálások a Bărăganba.

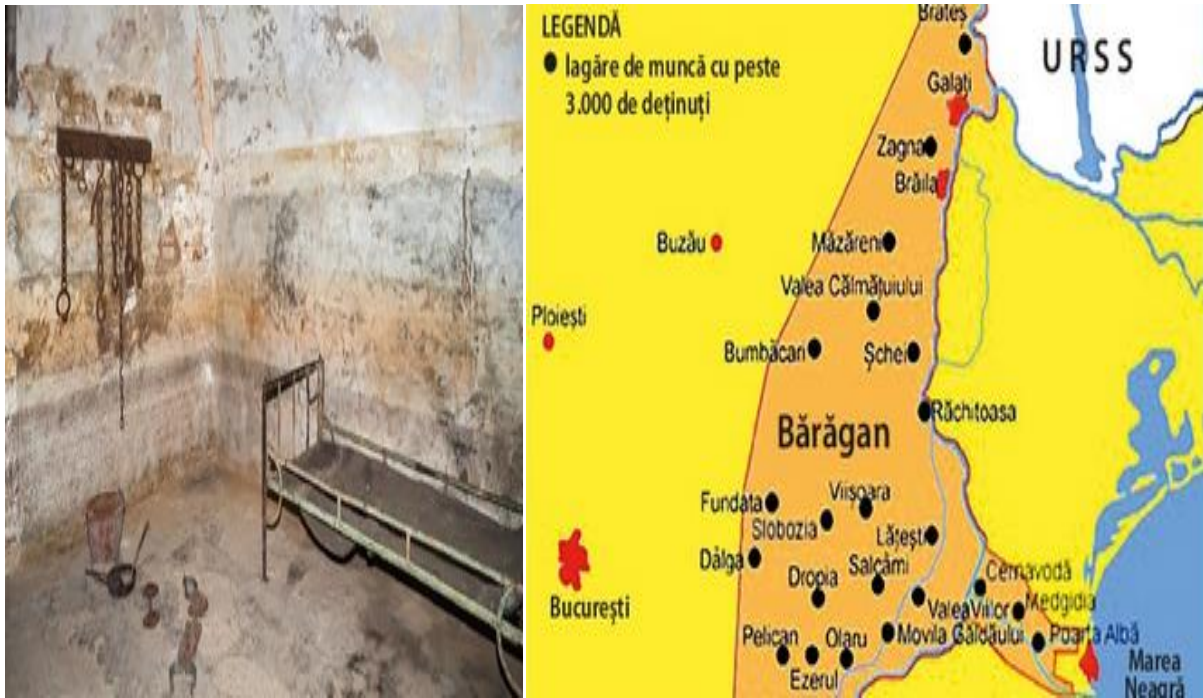
Gheorghe Gheorghiu-Dej

¹¹ <http://romansagtortenet.hupont.hu/8/a-kommunizmus-bevezetese-romaniaban>

¹² https://hu.wikipedia.org/wiki/I._Mih%C3%A1ly_rom%C3%A1n_kir%C3%A1ly

¹³ https://ro.wikipedia.org/wiki/Petru_Groza

¹⁴ https://hu.wikipedia.org/wiki/Gheorghe_Gheorghiu-Dej

Jilava-i börtön cella

Román gulág térképe¹⁵

Kommunista igazságszolgáltatás: <https://turmemorialsighet.ro/>¹⁶

A 209. cikk („a társadalmi rend elleni összeesküvés”) bevezetése jogalapot biztosított ahhoz, hogy bárkit elítéljenek, aki a rezsim ellen cselekedett, akár a hatóságok intézkedéseinek bírálatával, akár nyugati rádióállomások hallgatásával.¹⁷

Máramarossziget, 46-os terem, kiállított festmény¹⁸

¹⁵ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#48

¹⁶ <https://turmemorialsighet.ro/>

¹⁷ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#46

¹⁸ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#47

A Román Népköztársaság Himnusza: „Zdrobite cătușe în urmă rămân” 1948. január 4-én vezették be, egyszerre a monarchiáról való átlépéssel a kommunista rendszerre, és 1953-ig volt érvényben.

Lehulltak a láncok, a régi igák
a munka s a munkás az élen
Most fölfele, a csúcs felé dobban a láb,
A végzet nem úr már a népen.
Hogy éljen, kívánjuk a Köztársaságunk,
Előre, előre tovább, Közös utat a
munkás, földész s a tanult keze vág
Viruljon, viruljon a Köztársaság!

El innen a korhadó gátakat, el!
Erőnk az ár sodra zúgja,
A szélben ím új lobogókat emel
az egység, a béke s a munka.
Hogy éljen- kívánjuk-
a Köztársaságunk!
Előre, előre tovább, Közös utat a
munkás, földész s a tanult keze vág
Viruljon, viruljon a Köztársaság!

Így arccal a cél fele- bízva megyünk,
mi: hősei száz diadalnak.
Vedd, Új Haza, Vedd a szívünk s a kezünk,
mert küzdeni érted akarnak.
Hogy éljen- kívánjuk-

a Köztársaságunk!

Előre, előre tovább, Közös utat a
munkás, földész s a tanult keze vág

Viruljon, viruljon a Köztársaság!¹⁹

1953-tól a Román Népköztársaság himnusza a „*Te slăvim, Românie!*” lett, amely hangsúlyozta a Szovejtunióval való „*barátságot*” és a leninista ideológiát.

„Áldunk, büszke Románia, szép honi föld,

Melyen érik az élet, a drága gyümölcs.

Szertezúztuk a múltat, a rút rabigát,

Ingyen nem tusakodtak a hős nagyapák.

Ó, te dicső, szép hazánk, jövőd ura, áldunk,

Légy mindig erős, szabad, népi köztársaságunk!”²⁰

Dr. Groza Péter miniszterelnök a Nagy Nemzetgyűlés 1948. június 11-i ülésén törvényjavaslatot nyújtott be az ipari üzemek, bányák, bankok, szállítási és biztosítási vállalatok államosításáról.²¹

Államosítás: magántulajdonban levő vagyontárgyak, elsősorban a termelőeszközök állami tulajdonba vétele, kártalanítással vagy kisajátítással.²²

1949-ben kezdetét vette a kollektivizálás, ami 1962-re befejeződött.

Kollektivizáció: egyénileg gazdálkodó parasztok bekényszerítése a kolhozokba, földjüket és termelőeszközeiket közös (kollektív) tulajdonná nyilvánították.²³

¹⁹ Szabadság, 1948. december 30., 53. szám, 1. o.

²⁰ O.D. nyugdíjas visszaemlékezése alapján

²¹ Szabadság, 1948. június 15., 25. szám, 1. o.

²² Történelmi fogalomtár, 155. o.

²³ Uo, 154. o.

A kollektív gazdaságban a földművesek közösen művelték meg a földeket, közösek voltak a termelőeszközök, a földterületeket egy közös, egységes területté tagosították. A módosabb parasztok, és néha nemcsak azok kuláklisra kerültek. Kulákoknak nevezték a vagyonosabb parasztréteget, akik nagyobb földbirtokkal rendelkeztek. A közösségeken belül megkülönböztettek szegényparasztokat, középparasztokat és gazdagparasztokat, azaz kulákokat. Szegényparasztnak tekintették azon személyeket, akiknek 5 hektárnál kevesebb földjük volt, középparasztnak azt, aki 5-20 hektár közötti földterülettel rendelkezett, míg kuláknak azokat a személyeket, akinek 20 hektárnál több földterületük volt.²⁴

1934-es olajfinomító Brazi-on, 1948-ban államosították²⁵

kitüntetés²⁶

A Román Népköztársaság (RPR) zászlója: a Köztársaság új címere tartalmazzon egy traktort, három magas kohó a felkelő nappal, körbe véve egy búzakarász koszorúval, amit összefog egy pánt Republica Populară Română felirattal, és a kalász végén a R.P.R. kezdőbetűkkel. Az 1952-es alkotmány rendelkezései szerint a köztársaság címerének tetején egy ötágú vörös csillagot helyeztek el.²⁷

²⁴ Kápolnási Zsolt: *Kollektivizálás Székelybethlenfalván*. in: <http://adatbank.transindex.ro/inchtm.php?kod=168>

²⁵ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#73

²⁶ a mezőgazdaság kollektivizálásának befejezése alkalmából odaítélt kitüntetés:

https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#72

²⁷ https://ro.wikipedia.org/wiki/Drapelul_Rom%C3%A2niei

1948. január-március

1948-1952

1952-1965²⁸

A kommunisták is rájöttek, hogy az embereknek szükségük van ünnepekre és ünnepi érzéseket kifejező jelképekre, amelyek közösség összetartó erővel bírnak. A Román Népköztársaság Minisztertanácsának 2928/1952. számú határozata alapján hivatalos munkaszüneti napként állapították meg a következő napokat²⁹: Vasárnapok, Január 1 (új év), Május 1 (a dolgozók nemzetközi ünnepe), Május 2, Augusztus 23 (nemzeti felszabadulásunk napja), November 7 (az októberi Nagy Szocialista Forradalom napja), November 8, December 25.

Május 1 -a munkások nemzetközi ünnepe³⁰

Augusztus 23³¹

²⁸ https://ro.wikipedia.org/wiki/Drapelul_Rom%C3%A2niei

²⁹ Sfatul Popular al Raionului Odorheiu, Com. Executiv raional, Secția agricolă, Dos.22, Inv.53., 1953, 48. f.

³⁰ Tabló, Műszaki Középiskola tanulói Székelyudvarhely

³¹ Szabadság, 1950. augusztus 19, 34. (247.) szám, 1. o

1948-ban bevezetik az orosz nyelv tanítását 3-ik osztálytól. A görög-katolikus egyházat beolvasztják az ortodox egyházba. A 6 görög- katolikus püspököt letartóztatták, a Căldărușani kolostorba, majd a máramarosszigeti börtönbe szállították. 1948. augusztus 4-i 177. számú rendelettel az állam 14 vallási felekezetet ismert el, amelyek mindegyike állami ellenőrzés alatt állt. Az ateista propaganda valósággá vált. Az egyházat kiűzték az iskolákból, kórházakból, a hadseregből és más állami intézményekből. Létrejött a politikai rendőrség, a Securitate. 1949-ben létrejön a Milícia a rendfenntartás érdekében. A Milícia az elnyomás eszközévé vált.³²

Kommunista alkotmányok (1948, 1952, 1965): 1936-os szovjet alkotmány mintájára készült. Az alkotmány szerint a Nagy Nemzetgyűlés volt a legfőbb államhatalmi szerv, amelyen keresztül a nép gyakorolta hatalmát. Nagy Nemzetgyűlés = egykamarás Parlament. A helyi hatalmat a Néptanácsok gyakorolták.

A Román Népköztársaság alkotmánya³³

Az 1950. szeptember 6-án lépett életbe az 1950/5. számú törvény, amely megszüntette a két világháború között francia mintára kialakított közigazgatási rendszert (falú- község/ város- járás- megye) és bevezette szovjet mintára szervezett területi felosztást (község/város- rajon,

³²https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#80,
https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#81,
https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#47

³³https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#34

tartomány). Az új jogszabály Romániát 28 tartományra osztotta (Erdély területén 11 tartomány), ezekben volt 117 rajon, 148 város, 4052 község. A négy székely megyét két tartományra osztották: Sztálin tartomány Brassó székhellyel és Maros tartomány Marosvásárhely központtal.³⁴

A Magyar Autonóm Tartomány (MAT) 1952. szeptember 21-én szovjet nyomásra jött létre Romániában, Marosvásárhely központtal. A MAT alkotó rajonok korábban Maros Tartományhoz (Maros, Gyergyó) és a Brassó központú Sztálin Tartományhoz (Csík, Udvarhely, Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely) tartoztak. Több járás alkotott egy rajont és több rajon alkotott egy tartományt. MAT 10 rajonból állt (Csík, Gyergyó, Udvarhely, Szászrégen, Erdőszentgyörgy, Sepsiszentgyörgy, Marosvásárhely, Kézdivásárhely, Maroshévíz, majd 1956-ban létesült Székelykeresztúr rajon). 1960. decemberében jött létre a Maros- Magyar Autonóm Tartomány (MMAT), ami 1968. februárjáig működött.³⁵

Magyar Autonóm Tartomány 1952-1960.³⁶

³⁴ MAT in: https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyar_Auton%C3%B3m_Tartom%C3%A1ny

³⁵ A székelyföldi autonóm tartományról in: <http://www.doksi.hu/news.php?order=ShowArticle&id=516>; 2016. május 17.

³⁶ https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyar_Auton%C3%B3m_Tartom%C3%A1ny

1952. január 26-án került sor a pénzügyi reform bevezetésére, mely révén új bankjegyeket helyeztek forgalomba. 1952-ben 2 típusú bankjegyet bocsátottak ki:

1. azon bankjegyek, amelyeket a Népköztársaság Állami Bankja (Banca Republicii Populare Romane- Banca de Stat) adott ki, ezek a 10, 25, 100 lejes bankjegyek.

2. azon bankjegyek, amelyeket a Pénzügyi Minisztérium (Ministerul Finantelor) adott ki, ezek az 1, 3, 5 lejes bankjegyek. Apró fémpénzeket is kibocsátottak 1, 3, 5, 10 és 25 banisokat. 1 új lej megfelelt 20 régi lejnek.³⁷

1952-ben kiadott 1, 5, 10 és 100 lejes Bankjegyek³⁸

³⁷ Leu românesc in: https://ro.wikipedia.org/wiki/Leu_rom%C3%A2nesc

³⁸ Uo.

Pionírok: az egykori szocialista országok gyermekszervezeteinek tagja, úttörő (8-13 év). A pionír legszebb jelvénye a vörös nyakkendő, a diadalmas vörös zászló egy darabja. Ez jelképezi azt, hogy a proletárerkölcsöt kívánja elsajátítani, a munka szeretetét, őszinteséget, becsületességet, szerénységet és a társadalom iránti felelősségérzetet.³⁹

Pionír 1950 és 1967 között megjelent romániai magyar gyermeklap. Székhely: Bukarest, Marosvásárhely, megint Bukarest⁴⁰. *Társlapjai* voltak a román *Pionierul* (1949-53), illetve a *Scântea Pionierului*, amelyekkel különösen az első időben anyaga szinte *szó szerint* megegyezett. Eredeti anyagként magyar tanulók levelei és gyermekversek (Kányádi Sándor) kerültek csak a lapba.

Ének: „Ez az ország miénk itten,

Munkás kézből lesz itt minden,

Munkás gyermek szeme fénye

Az országnak reményése”. Némethy Ilona⁴¹

Pionírok⁴²

Pionierul lap⁴³

³⁹ Szabadság, 1949. május 21., 20. szám, 6. o

⁴⁰ [https://hu.wikipedia.org/wiki/Pion%C3%ADr_\(foly%C3%B3irat\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Pion%C3%ADr_(foly%C3%B3irat))

⁴¹ Szabadság, 1950. június 17., VII. évfolyam, 25. (238.) szám, 3. o.

⁴² Pionírok kézikönyve a pionír osztagok részére a „Pionír” lap aktív rovatából, Székelyudvarhely (Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtárában őrzik)

⁴³ https://aluiann.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/03/pionierul_12_iun_1949.png

Az 1956-1957-es tanévben az általános, a pedagógiai és a technikai szakiskolákban megkezdtek az iskolai egyenruhák fokozatos bevezetését. Az I-VII. osztályokban a tanuló leányok fehér-fekete pepitás, gyapotból készült ruhát viseltek, amely hátul 3 gombbal zárult. Hétköznapokon a ruhához fekete szaténból készült kötényt viseltek, ünnepnapokon pedig fehér vászonkötényt. A felsőbb osztályok tanulói sötétkék szövetből készült egyenruhát hordtak, sötétkék nyakkendőt, valamint szövetből készült sapkát. Nyáron a tanuló lányok sötétkék szoknyát és fehér blúzt, a fiúk pedig az V-VII. osztályokban rövidnadrágot, a VIII-IX. osztályban pedig hosszú nadrágot és fehér inget viseltek. A tanulóknak kötelességük ruhájuk vagy kabátjuk balujján az iskola kezdőbetűit feltüntető karszámot viselni.⁴⁴

Tanulók⁴⁵

Románia a hidegháború korában: 1944-es moszkvai megállapodás értelmében Románia 90%-ban szovjet befolyási övezet lett. 1947-ben Sztálin létrehozta a Kominformot. A kommunista rezsim a Román Népköztársaságot tökéletes „szatellitállammá” alakította, amely lelkesen részt vett minden szovjet kezdeményezésben, például: elutasította a Marshall-tervben való részvételt (1947), részt vett a KGST (1949) és a Varsói Szerződés (1955) létrehozásában. 1956-ban a Román Népköztársaság támogatta a Szovjetuniót a magyarországi antikommunista forradalom brutális leverésében. Jutalmul 1958-ban a szovjet csapatok kivonultak az ország területéről. Az 1964-es 'Áprilisi Nyilatkozatban' a szovjet egyeduralom ellen, a függetlenség, egyenlőség, a be nem avatkozás mellett foglaltak állást. 1964-ben

⁴⁴ Vörös Zászló, 1956. szeptember 14., V. évfolyam, 218. (1451.) szám, 1. o

⁴⁵ Pionírok kézikönyve a pionír osztagok részére a „Pionír” lap aktív rovatából, Székelyudvarhely (Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtárában őrzik)

Románia visszautasította a Valey-tervet, amely Moszkva elképzeléseinek megfelelően vázolta fel a gazdasági fejlődést.⁴⁶

Sztálin szobra Bukarestben 1951-1962⁴⁷

Varsói Szerződés címere⁴⁸

Gheorghe Gheorghiu-Dej halála: 1965. március 19-én rákban meghalt Gheorghe Gheorghiu-Dej, a Román Munkáspárt első titkára. Vasárnap reggel Marosvásárhelyen, a tartományi pártbizottság épülete előtt sok ezer dolgozó, fiatalok és idősebbek, férfiak és nők, munkások, parasztok, értelmiségiek, románok, magyarok és más nemzetiségűek gyűltek össze, hogy végtiszteletüket fejezzék ki Gheorghe Gheorghiu-Dej elvtársnak, aki egész életét a haza felvirágoztatása, a szocializmus és a béke nagy ügyének szolgálatába állította. Meghatott csendben, szomorúan lépnek az emberek a tartományi pártbizottság székházának előcsarnokába, hogy leróják kegyeletüket Gheorghe Gheorghiu-Dej elvtárs gyászfátyolos, vörös és nemzeti színű zászlók között elhelyezett gyászkeretes arcképe előtt.⁴⁹

⁴⁶ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#40

⁴⁷ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#101

⁴⁸ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#43

⁴⁹ Vörös Zászló, 1965. március 22., XVII. évfolyam, 68. (4137.) szám, 1. o.

Nicolae Ceaușescu nemzeti kommunista rendszere (1965-1989)

Románia Szocialista Köztársaság címere: Erdőkkel borított hegyek, felettük a felkelő nap. A címer baloldalán szonda. A címert búzakoszorú veszi körül. A címer felső részén ötágú csillag. A címer alsó részén a kalászokat nemzeti színű szalag fonja át, amelyen a „Republica Socialistă România” felirat áll.⁵⁰

Románia Szocialista Köztársaság címere⁵¹

UTC-KISZ címere⁵²

UTC (Uniunea Tineretului Comunist)- KISZ (Kommunista Ifjúsági Szövetség): 1922-1989, 14-26 év közöttiek csatlakoztak a szervezethez.

Nicolae Ceaușescu (1918. január 26, Scornicești –1989. december 25, Târgoviște): Elvégezte az általános iskolát Scornicești-ben, majd cipészinasként állt munkába Bukarestben. 1933-ban csatlakozott a Kommunista Ifjúsági Szövetséghez, három évvel később pedig a Román Kommunista Párt tagjává vált.⁵³ 1965-1989 között vezette az országot, több tisztséget is betöltve. Magát „a Kárpátok géniuszának” nevezte. Számtalan könyv, vers, film, festmény készült a mindenható diktátor és felesége magasztalására, sőt még az iskolai tankönyvekben is szerepelnie kellett a képének. Nicolae Ceaușescu személyes kezdeményezése volt a „Megéneklünk, Románia” fesztiválok szervezése. Abból a célból, hogy a román népet ismét nagyra tegye, megtiltotta a fogamzásgátlók használatát. Szerette volna, ha Románia lakossága elérné a 35 millió főt.⁵⁴

⁵⁰ Vörös Zászló, 1965. június 29., 152. (4221.) szám, 1-2. o

⁵¹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Stema_Rom%C3%A2niei

⁵² https://ro.wikipedia.org/wiki/Uniunea_Tineretului_Comunist

⁵³ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#28

⁵⁴ https://hu.wikipedia.org/wiki/Nicolae_Ceau%C8%99escu

Nicolae Ceaușescu látogatása Székelyudvarhelyen 1968. augusztus 27.⁵⁵

A 1974. március 28-i ünnepségre egy jogar készült, amely I.Ferdinánd király jogarát mintázta, a királyi jelképeket pedig a kommunista párt jelképei váltották fel.

Nicolae Ceaușescu a jogarral, 1974⁵⁶

Megéneklünk, Románia⁵⁷

⁵⁵ „Fototeca online a comunismului românesc”, cota 192/1968.

⁵⁶ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#29

⁵⁷ Pionírok kézikönyve a pionír osztagok részére a „Pionír” lap aktív rovatából, Székelyudvarhely (Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtárában őrzik)

Rendelet: 1966. szeptember 29-én a 770. számú rendelettel intézkedéseket fogantatosítottak a terhesség megszakítás szabályozására (a rendelet a Hivatalos Közlönybe 1966. október 1-én jelent meg). Az állapotos nő hozzájárulásával eszközölt terhesség megszakítás 1-től 3 évig terjedő fogházbüntetéssel és a polgári és a politikai jogok gyakorlásának 1-től 3 évig terjedő felfüggesztésével büntetik. Az Államtanács kivételesen engedélyezi a terhesség megszakítást azokban az esetekben ha:

a, a terhesség veszélyezteti a nő életét, s e veszélyt más eszközökkel nem lehet kiküszöbölni

b, a szülők egyike súlyos, örökletes betegségben, illetve olyan betegségben szenved, amely súlyos örökölt rendellenességet okoz

c, a terhes nő súlyos fizikai, pszichikai vagy érzékszervi fogyatékoságban szenved

d, a nő meghaladta a 45 évet

e, a nő 4 gyereket szült és ezek gondozása rátartozik

f, a terhesség erőszak vagy vérfertőzés következtében jött létre.⁵⁸

A nőknek 112 napi szülési szabadsághoz van joguk, melyből 52 nap szülés előtt és 60 nap szülés után adható ki. A harmadik szülésért és az utána következőkért az anyák 1000-1000 lej pénzjutalomban részesülnek. Ha egy családnak nem volt gyermeke, az egyenlőnek számított a hazaárulással. A népszaporulat növelése érdekében azokra a házaspárokra, akiknek nem volt gyermekük gyermektelenségi adót róttak ki, ami havi jövedelmüknek 10%-át tette ki. Majd ezt az adót kiterjesztették 1977-től a nőtlen férfiakra (25-50 év között) és a hajadonokra (20-45 év között) is. Ez alól kivételt képeztek a cigány nők, akiknek kérésére engedélyezték az abortuszt. Azoknak az anyáknak, akik 5-nél több gyermeket szültek, a 190/1977. számú törvényerejű rendelet értelmében különböző kitüntetésekkel adományoznak, mint: Hős Anya és Anyai Dicsőség érdemrend különböző fokozata, vagy az Anyasági érdemérem.⁵⁹

Románia Szocialista Köztársaságának népessége:

1966-ban 19.103.163 éltek az országban, amelyből 87,7% román, 8,5% magyar, 2% német, 0,2% zsidó, orosz, 0,3% roma, ukrán, 0,1% bulgár nemzetiségűnek vallotta magát.

⁵⁸ Vörös Zászló, 1966. október 2., XVIII. évfolyam, 232. (4611.) szám, 1-2. o.

⁵⁹ Hargita kalendárium 1985, 102-104. o

1977-ben 21.559.910 az ország lakossága, amelyből 88,1% román, 7,9% magyar, 1,6% német, 0,1% zsidó, bulgár, 1,05% roma, 0,3% ukrán, 0,2% orosz nemzetiségűnek vallotta magát⁶⁰.

1948	15.872.624
1956	17.489.450
1966	19.103.163
1977	21.559.910
1990	23.211.395

Statistikai adatok Románia lakosságára vonatkozóan 1948 és 1990 között⁶¹

Oktatás: A törvény szerint az ingyenes alapfokú oktatás 7 évig tartott, de csak az első négy osztály volt általános és kötelező. A tantervből eltávolították a vallást és a nyugati nyelveket. A tankönyvek egységesek és ingyenesek voltak, gyakran orosz nyelvről fordították őket.⁶² A hangsúly a memorizáláson volt. Az 1968-ban elfogadott új oktatási törvény elszakadt a szovjet modelltől. Az oktatásban 10 osztály vált kötelezővé. Visszavezették a modern nyelveket, és visszatértek a régi 1-től 10-ig terjedő osztályozási rendszerhez. Kötelező volt az iskolai egyenruha viselése.⁶³

Nicolae Ceaușescu látogatása a Nicolae Bălcescu Líceumba Pitești⁶⁴

⁶⁰ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#83

⁶¹ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#94

⁶² https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#86

⁶³ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#87

⁶⁴ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#86

A Haza Sóllymai: A Haza Sóllymai egy kommunista szervezet volt a 4-7 év közötti gyerekek számára, amit 1976-ban hoztak létre a szovjet modell alapján. Az volt a rendeltetése, hogy hozzájáruljon a gyermekek morális- állampolgári neveléséhez, valamint táplálja bennük a Haza, a Párt és a nép iránti szeretetet és tiszteletet. A lányok egyenruhája: kék szoknya vagy nadrág, narancssárga blúz, kék kalap, fehér harisnya, jelvény, nemzeti színű szalag. A fiúknak rövid és hosszú kék nadrág, narancssárga blúz, nemzeti színű szalag, kék kalap, jelvény.⁶⁵

Napközisek Haza Solymai egyenruhában⁶⁶

Haza Solymai jelvénye⁶⁷

Sport: A román kommunista vezetés felismerte, hogy a sport rendkívül hatékony propagandaeszköz lehet, amely a rendszer dicsőségét hirdeti. A román sportolók világszínvonalú teljesítményei közül megemlíthető például Nadia Comănechi 1976-os montreali olimpiai sikere, ahol 10-es osztályzatot ért el.⁶⁸

⁶⁵ Șoimii Patriei in: https://ro.wikipedia.org/wiki/%C8%98oimii_Patriei

⁶⁶ Pionírok kézikönyve a pionír osztagok részére a „Pionír” lap aktíva rovatából, Székelyudvarhely (Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtárában őrzik)

⁶⁷ Șoimii Patriei in: https://ro.wikipedia.org/wiki/%C8%98oimii_Patriei

⁶⁸ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#85

Érmek a nyári olimpiai játékokon⁶⁹:

Olimpia	Arany	Ezüst	Bronz	Összesen
 1968, Mexikóváros	4	6	5	15
 1972, München	3	6	7	16
 1976, Montréal	4	9	14	27
 1980, Moszkva	6	6	13	25
 1984, Los Angeles	20	16	17	53
 1988, Szöul	7	11	6	24

Külpolitika: Nicolae Ceaușescu népszerűsége megnövekedett, miután hevesen elítélte a Varsói Szerződés tagállamainak Csehszlovákia elleni invázióját (1968. augusztus 21). Románia nyit Nyugat felé, így az országot több nyugati vezető is meglátogatja, mint Charles de Gaulle (1968) francia és Richard Nixon (1969) amerikai elnökök. A látogatásokat több ipari és technológiai együttműködési megállapodás aláírása követte⁷⁰.

Iparosítás: A hangsúly az ország villamosítására, az energia termelésére és a nehéziparra helyeződött. A szocialista iparosítás új lakónegyedek, tömbházak, művelődési-szociális létesítmények felépítésével társult. A városban a legtöbb nő is gyárakban vagy intézményekben dolgozott, a gyerekeket bölcsődékben, óvodákban, bentlakásos iskolákban hagyták, vagy gyakran egyedül otthon.⁷¹

A munkalátogatás első állomáshelyén, a matricagyárban⁷²

⁶⁹ https://hu.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1nia_az_olimpiai_j%C3%A1t%C3%A9kokon

⁷⁰ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#41

⁷¹ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#68

⁷² Hargita, 1978. június 21., XI. évfolyam, 145. (2668.) szám, 3. o.

A kommunizmusban ismert termékek:

Borok: Murfatlar, Cotnari, Jidvei

Csokoládé: ROM, Kandia, Laura, Carnaval

Élelmiszerek: Eugenia, pufuleți, margarin Marga, Napolact, Salam de Sibiu

Kozmetikum: Gerovital, Farmec, szappanok: Cheia, Oana

Fogkrém: Cristal

Bicikli: Pegas

Üzletek: Romarta, Eva, Unire București

Üdítők: Brifcor, CI-CO (Citrice-Cola), Bem Bem, Borsec, Pepsi-Cola

Cigarettek: Carpați, Bucegi, Amiral, Snagov, Bega, Mărășești, Litoral, Select

Autók: Dacia, Olteit, ARO, Lăstun, IMS, Trabant (NDK), Wartburg (NDK), Barkas (NDK), Skoda (Csehszlovákia), Lada, Moskvitch (Szovjetunió)

Öltözet: Antilopa, Clujana, Guban, Dâmbovița, Pionierul.⁷³

Gazdasági nehézségek: Az 1980-as években a hatalom megpróbálta az adósságállományt csökkenteni és radikális megszorításokhoz folyamodott. Ilyen volt pl. az üzemanyag-korlátozás, az energiatakarékosság, az élelmiszer fejadag-rendszer bevezetése. 1981-1982-es időszaktól megkezdődött az élelmiszerek racionalizálása- kenyér, tej, tojás, hús, olaj, vaj, cukor, liszt- és visszavezették a jegyrendszert. A városokban bevezették a 2-4 órás áramszünetet, míg falvakon 2-8 óra között nem volt áramszolgáltatás. Kivételt képeztek az áramszünet alól a speciális fogyasztók, mint pl. a kórház. A nagyobb teljesítményű izzókat 15 W-ra kellett cserélni, le kellett mondani a jégszekrények működtetéséről, a lakóházak külső világításáról, az erkélyek, udvarok, garázsok, raktárak világítását is mellőzni kellett.⁷⁴

⁷³ https://ro.wikipedia.org/wiki/List%C4%83_de_m%C4%83rci_din_Rom%C3%A2nia_comunist%C4%83

⁷⁴ Hargita kalendárium 1980, kiadja a Hargita, kiadási év 1979, 102-103. o.

Az 1980-as években sorban állás

Benzin bon⁷⁵

Disszidensek: olyan személyek, akik nyíltan vagy burkoltan bírálták Nicolae Ceaușescu rendszerét: az elnyomó politikát, a cenzúrát és az emberi jogok megsértését. Sokukat bebörtönözték, házi őrizetbe zárták vagy megfigyelték. Ismertebb romániai disszidensek: Paul Goma író, Ana Blandiana költőnő, Gheorghe Ursu mérnök/író és Doinea Cornea kolozsvári francia szakos tanárnő.

Doinea Cornea

Doinea Cornea-ról elnevezett utca Kolozsváron⁷⁶

⁷⁵ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#70

⁷⁶ https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#61

Az 1989-es decemberi forradalom: 1989. decemberében Temesváron tüntetés tört ki a Ceaușescu- rendszer ellen, amit a hatóságok brutálisan levertek, többen is az életüket vesztették. A felháborodás országos lázadássá nőtte ki magát. December 21-én Nicolae Ceaușescu egy tömeggyűlést hívott össze Bukarestbe, amin elítélte a temesvári „vandálok” és „huligánok” cselekedeteit, fizetésemelést ígért a munkásoknak, de ez már nem volt hatással az emberekre. A tömeg egy része ellepte a környező utcákat, antikommunista és Ceaușescu-ellenes jelszavakat kezdtek kiabálni: „Le a diktátorral!” 1989. december 22-én a Ceaușescu házaspár helikopterrel elmenekült a pártszékházból, de néhány óra múlva elfogták őket. December 24-én Bukarestben tűzharcok voltak. Megalakult a Nemzeti Megmentési Front Tanácsa. Elnöke Ion Iliescu rendeletet adott ki egy rögtönítélő katonai bíróság⁷⁷ felállításáról. A bíróság 1989. december 25-én folytatta le a Ceaușescu házaspár perét Târgoviște városában. Nicolae Ceaușescu volt államelnököt, a Román Kommunista Párt főtitkárát, és feleségét, Elena Ceaușescut bűnösnek nyilvánították és halálra ítélték. A legfőbb vád a népirtás volt⁷⁸, a hatalommal való visszaélés. A Ceaușescu házaspárt 1989. december 25-én kivégezték. 1989 végén Románia demokratikus állammá vált.

1991-ben felbomlott a Szovjetunió, ami a Hidegháború végét jelentette.

A Ceaușescu házaspár sírja⁷⁹

⁷⁷ https://hu.wikipedia.org/wiki/1989-es_rom%C3%A1niai_forradalom

⁷⁸ https://hu.wikipedia.org/wiki/A_Ceau%C8%99escu_h%C3%A1zasp%C3%A1r_pere_%C3%A9s_kiv%C3%A9gz%C3%A9se

⁷⁹Uo.

Bibliográfia

Sajtó termékek:

Hargita
Hargita kalendárium
Szabadság
Vörös Zászló

Írott és elektronikus források:

A székelyföldi autonóm tartományról in:

<http://www.doksi.hu/news.php?order=ShowArticle&id=516>; 2016. május 17.

„Fototeca online a comunismului românesc”, cota 192/1968.

Istoria comunismului din România, Manual pentru clasa a XII-a, XIII-a, Editura CD PRESS, 2025. https://clasadigitala.ro/books/digital/clasa12/icr_12/book.html?book#1

Kápolnási Zsolt: *Kollektivizálás Székelybethlenfalván.* in: <http://adatbank.transindex.ro/inchtm.php?kod=168>

Leu românesc in: https://ro.wikipedia.org/wiki/Leu_rom%C3%A2nesc

MAT in: https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyar_Auton%C3%B3m_Tartom%C3%A1ny

Pionírok kézikönyve a pionír osztagok részére a „Pionír” lap aktív rovatából, Székelyudvarhely (Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtárában őrzik)

Sfatul Popular al Raionului Odorheiului, Com. Executiv raional, Secția agricolă

Șoimii Patriei in: https://ro.wikipedia.org/wiki/%C8%98oimii_Patriei

Tabló, Műszaki Középiskola tanulói Székelyudvarhely

Történelmi fogalomtár, Intermix M.D., 2000

<https://www.alamy.de/fotos-bilder/stalin-propaganda-poster.html?sortBy=relevant>

https://aluiann.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/03/pionierul_12_iun_1949.png

[https://www.art.com/products/p56537709358-sa-i8571760/the-communist-international-magazine-cover-jubilee-](https://www.art.com/products/p56537709358-sa-i8571760/the-communist-international-magazine-cover-jubilee-number.htm?srsId=AfmBOooGuSkIijASBEURxvPFGCnMv8BrgFWRocnWqzIibxMk_btNe)

[number.htm?srsId=AfmBOooGuSkIijASBEURxvPFGCnMv8BrgFWRocnWqzIibxMk_btNe](https://www.art.com/products/p56537709358-sa-i8571760/the-communist-international-magazine-cover-jubilee-number.htm?srsId=AfmBOooGuSkIijASBEURxvPFGCnMv8BrgFWRocnWqzIibxMk_btNe)

[u5](https://www.art.com/products/p56537709358-sa-i8571760/the-communist-international-magazine-cover-jubilee-number.htm?srsId=AfmBOooGuSkIijASBEURxvPFGCnMv8BrgFWRocnWqzIibxMk_btNe)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_7_nat2020/lecke_04_008

<https://turmemorialsighet.ro/>

https://hu.wikipedia.org/wiki/A_Szovjetuni%C3%B3_c%C3%ADmere

https://ro.wikipedia.org/wiki/Drapelul_Rom%C3%A2niei

[https://hu.wikipedia.org/wiki/Gheorghe_Gheorghiu-](https://hu.wikipedia.org/wiki/Gheorghe_Gheorghiu-Dej)

[Dejhttps://ro.wikipedia.org/wiki/List%C4%83_de_m%C4%83rci_din_Rom%C3%A2nia_co-](https://ro.wikipedia.org/wiki/List%C4%83_de_m%C4%83rci_din_Rom%C3%A2nia_comunist%C4%83)

[munist%C4%83](https://ro.wikipedia.org/wiki/List%C4%83_de_m%C4%83rci_din_Rom%C3%A2nia_comunist%C4%83)

https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyar_Auton%C3%B3m_Tartom%C3%A1ny

https://hu.wikipedia.org/wiki/I._Mih%C3%A1ly_rom%C3%A1n_kir%C3%A1ly[https://hu.wi-](https://hu.wikipedia.org/wiki/Nicolae_Ceau%C8%99escu)

[kipedia.org/wiki/Nicolae_Ceau%C8%99escu](https://hu.wikipedia.org/wiki/Nicolae_Ceau%C8%99escu)

https://hu.wikipedia.org/wiki/1989-es_rom%C3%A1niai_forradalom

https://hu.wikipedia.org/wiki/A_Ceau%C8%99escu_h%C3%A1zasp%C3%A1r_pere_%C3%A9s_kiv%C3%A9gz%C3%A9se

https://ro.wikipedia.org/wiki/Petru_Groza

[https://hu.wikipedia.org/wiki/Pion%C3%ADr_\(foly%C3%B3irat\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Pion%C3%ADr_(foly%C3%B3irat))
https://hu.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1nia_az_olimpiai_j%C3%A1t%C3%A9kokonhttps://hu.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1n_Kommunista_P%C3%A1rt
<http://romansagtortenet.hupont.hu/8/a-kommunizmus-bevezetese-romaniaban>
https://ro.wikipedia.org/wiki/Stema_Rom%C3%A2niei
https://ro.wikipedia.org/wiki/Uniunea_Tineretului_Comunist